

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
19 iulie 2023

Probă scrisă
LB. ȘI LIT. MAGHIARĂ MATERNĂ, LB. ȘI LIT. ROMÂNĂ ȘI UNIV. PT. COPII, METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LB. MAGHIARĂ MATERNĂ ȘI ÎN LB. ROMÂNĂ
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. Limba și literatura maghiară maternă (30 de puncte)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy udvar, abban két ló, két kecske, tíz liba, húsz pipe, két kutya, öt macska – meg egy nagyhangú kakaska. Büszke volt a kakaska a hangjára, pitymallattól szürkületig fújta:

- Kukurikú! Kukurikú! Félre kácsa, félre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú!
- Szürkületkor nyugovóra tért a kakaska, s aludt másnap hajnalig. Akkor újramezdte:*
- Kukurikú! Kukurikú! Félre kácsa, félre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú!
- Csodás hang! Csodás hang! – burukkoltak elismerően a galambok.
- Messzezeneg! Messzezeneg! – mekegték a kecskék.
- Kiváló! Kiváló! – nyihogták a lovak.

A kakaska büszkén húzta ki magát a sok dicséretre.

Arra gurult a sün. Hallotta, mint dicsérik az állatok a kakaskát. Megállt, és nagyot pöffentett:

- Pff! Pff! Tudd meg tőlem, kis kakaska, harsányabb a macskák hangja! Pff! Pff!
- Kukurikú, mit hallok?!
- Pff! Pff! Tudd meg tőlem, kis kakaska, harsányabb a macskák hangja! Pff! Pff!
- Harsányabb?! – fortyant fel a kakaska. – A macskáknak nincs is hangjuk! Egész nap szunyókálnak!

– Nappal szunyókálnak, pff, pff – pöfögött a sün –, ám éjszaka annál harsányabban kornyikálnak!

- Kukurikú, ez tévedés! Éjszaka alszik a világ!
- Pff, pff... Keveset tudsz, kis kakaska, éjjel vadászik a macska!
- Kukurikú, ez tévedés! Éjszaka sötét van!
- Pff, pff... Nem egészen, kakaska! Sötét égen fehér folt: világít a fényes hold.
- Kukurikú... Mi az, hogy fényes hold?
- Pff, pff... A hold: az éjszaka napja!

Elcsodálkozott a kakaska. Még kukorékolni is elfelejtett. Elrejtőzött a kút mögé, s mind a fényes hold jöttét várta.

Lassan besötétedett. A kakaska elálmosodott, de elszántan tovább várakozott. Végre feljött a hold. Az udvar öt macskája nagyot nyújtózott.

- Pff, pff... Látod, kakaska? Látod?

A kakaska hirtelen éber lett:

- Látom! Látom!

A macskák felültek a háztetőre, és hangolni kezdtek.

- Pff, pff... Hallod, kakaska? Hallod?
- Hallom! Hallom!

A macskák teli torokból rázendítettek:

- Máj, máj, máj! Májjal teli tál! Háj, háj, háj! Sárga kacsaháj!

– Majd adok én nektek kacsahájat! – gurult méregbe a kakaska. – Majd kaptok ti tőlem májjal teli tálat!

Keresett egy hosszú létrát. Nekitámasztotta az eperfa törzsének, s elindult rajta fölfelé.

- Pff, pff! Hová mégy, kakaska?
- Megyek az égbe!
- Pff, pff! Miért mégy az égbe, kakaska?

- Lehozom a holdat!
– Pff, pff! Miért hozod le, kakaska?
– Hogy a macskák ne találják!
– Pff! Pff! És az miért jó, kakaska?
– Ha nincs hold –, nincs kornyikálás!
– Pff, pff! Ezt jól kifundáltad, kakaska!
– Meghiszem azt, nyávogadta! Legszebb hang: a kakas hangja!

Mikor idáig ért a nagyhangú kakaska, izgalmában akkorát ugrott, hogy a létra kicsúszott alóla, s úgy vágódott a földhöz, mintha a mennybolt szakadt volna le.

A nagy zajra fölébredtek a lovak, a kecskék, a libák, a pipék, előfutottak a kutyák, odaugrottak a macskák. Látták, mi történt, s olyan kacagásba kezdtek, hogy arra a galambok is fölébredtek. Másnap még a verebek is mind a kakaskát nevelték, hogy létrával akart az égbe menni.

Attól kezdve a kakaska nem versenyez többé a macskákkal. Átalussza az éjszakát, s csak pitymallatkor kezd az énekét:

- Kukurikú! Kukurikú! Féltre kácsa, féltre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú!
(Döbrentey Ildikó: A nagyhangú kakaska)

1. Írja le három mondatban az eseményeket! **3 pont**
2. Írjon ki a meséből 3 különböző, a kakas hangját dicsérő mondatot! **3 pont**
3. Szótagolja a következő szavakat! **2 pont**
a. pitymallattól b. mennybolt
4. Írjon egy-egy rokonértelmű szót a következő szavakhoz: **3 pont**
a. nagyhangú b. szunyókál c. pitymallat
5. Képezzen igét a következő főnevekből! **2 pont**
a. kakas b. ló
6. Alkosson egy-egy mondatot a *hold* szó két jelentésével! **2 pont**
7. Bővítse a következő mondatot **2 pont**
a. minőségjelzővel b. módhatározóval
Elcsodálkozott a kakaska.
8. Írjon ki a szövegből két hangutánzó szót! **2 pont**
9. Nevezzen meg 3 mesetípust műfaji jellemzőik alapján! Írjon egy-egy példát minden típushoz! **6 pont**
10. Mutassa be 10–15 mondatban a műmese legalább 5 műfaji sajátosságát! **5 pont**

B. Limba și literatura română și universală pentru copii (30 de puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

*M-am hotărât să nu mai ies din casă
Biblioteca veche mi-e de-ajuns,
La orice întrebare curioasă
În ea deja se află un răspuns.*

*De bună voie m-am închis în mine
Și-n casa mea, din care nu mai ies,
În cifruri dacice și-n cărți latine
Mai caut disperat un înțeles. [...]*

(Adrian Păunescu, *Biblioteca veche*)

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai sus:

1. Alcătuiți câte un enunț în care să folosiți corect următoarele omofone, fără a le modifica forma:
s-ar, sar. **4 puncte**
2. Transcrieți, din cea de-a doua strofă a textului dat, două cuvinte care conțin diftongi. **2 puncte**
3. Precizați ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în enunțul: [...] *În cifruri dacice și-n cărți latine* / Mai *caut* disperat un înțeles. **4 puncte**

4. Menționați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în următoarea secvență: *M-am hotărât să nu mai ies din casă / **Biblioteca** veche mi-e de-ajuns, / La orice întrebare **curioasă** / În ea deja se află un răspuns.* **4 puncte**
5. Transcrieți propoziția secundară existentă în enunțul următor: *De bună voie m-am închis în mine/Și-n casa mea, din care nu mai ies,/În cifruri dacice și-n cărți latine / Mai caut disperat un înțeles.* **1 punct**
6. Redactați un eseu de maximum o pagină, în care să argumentați apartenența unui text literar inclus în programa de examen la specia literară *basmul popular*. **15 puncte**
În elaborarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:
 - definirea conceptului de *basmul popular*;
 - precizarea a două trăsături ale *basmului popular*, existente în textul literar inclus în programa de examen;
 - prezentarea detaliată a celor două trăsături ale *basmului popular*, valorificând opera literară aleasă;
 - susținerea unei opinii referitoare la mesajul textului literar selectat.

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului de la punctul 6 este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **10 puncte**, iar pentru **redactarea** eseului veți primi **5 puncte** (*organizarea ideilor în scris, utilizarea limbii literare – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 1 punct; ortografie, punctuație – 1 punct; așezare în pagină și lizibilitate – 1 punct; încadrare în limita de spațiu indicată – 1 punct*).

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

A. Metodica predării activităților în limba maghiară maternă în învățământul preșcolar (15 puncte)

Írjon értekezést körülbelül 1 oldal terjedelemben *Mesehallgatás nagycsoportban* címmel figyelembe véve a következő szempontokat:

- körülményeinek megteremtése
- módszerei, eljárásai, eszközei
- a tevékenység didaktikai mozzanatai!

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása.

B. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar (15 puncte)

Prezentați trei etape ale unei activități didactice de *repovestire*, domeniul experiențial *Limbă și comunicare*, nivel de studiu 4-5 ani, temă anuală de studiu *Când/cum și de ce se întâmplă?*

În prezentare, veți avea în vedere următoarele repere:

- menționarea a trei dintre etapele activității precizate;
- descrierea etapelor enumerate.